

و نازک اشاره کرد.

آماده سازی و وسایل هفت سین

سفره هفت سین مهمترین نماد نوروز است که در خانه و محل کار و مغازه ها پهن می شود. از دیرباز این سفره رنگین، ۷ روییدنی و خوراکی که با حرف «سین» شروع می شوند را در خود دارد: سیب، سبزه، سنج، سماق، سیر، سرکه و سمنو. علاوه بر این خوراکی ها، قرآن، آینه، شمع، تخم مرغ رنگ شده، ماهی قرمز، نان و سبزی، گلاب، گل، سکه و ... نیز بر سر این سفره قرار می گیرند. جالب است بدانید که مردم هر شهر و دیار به گونه ای متفاوت این سفره را می آرایند و سعی می کنند به بهترین شکل آن را آماده کنند.

کاشتن سبزه

سبزه کهن ترین و بارزترین نمادی است که بر سر سفره هفت سین قرار می دهیم. اهمیت این نماد به حدی است که در گذشته های دور و در ایران باستان، ۲۵ روز مانده به پایان سال، دوازده ستون از خشت خام در میدان شهر می ساختند تا به نشانه ۱۲ ماه سال بر روی هر یک دانه یا غله ای بکارند. گندم، جو، برنج، باقلا، کاجلیله (گیاهی از تیره مرکبات)، ارزن، ذرت، لوبیا، نخود، کنجد، عدس و ماش را بر روی هر یک از این ستون ها سبز می کردند. مردم در ششمین روز فروردین، شادی کنان این سبزه ها را می کردند و جشنی برپا می ساختند. درست است که امروزه دیگر خبری از آن ستون ها نیست، اما هنوز هم بسیاری در خانه های شان رسم سبزه سبز کردن و کاشت سبزه را انجام می دهند و ده روز یا دو هفته پیش از نوروز، در ظرف های کوچک و بزرگ دانه هایی چون گندم، عدس، ماش و... را سبز می کنند تا بر سر سفره هفت سین قرار دهند.

سمنو بزoon

سمنو یکی از اجزای خوشمزه سفره هفت سین است که در بسیاری از مناطق ایران طی مراسمی خاص پخته می شود. اعضای خانواده و دوستان دور هم جمع می شوند و با خواندن آوازهای خاص و حتی برگزاری رقص های محلی سمنوی هفت سین را تهیه می کنند. جوانه گندم و آرد از مواد اصلی تشکیل دهنده این خوراکی هستند که علاوه بر نقش نمادین در هفت سین، خواص زیادی نیز برای سلامتی دارد.

چهارشنبه سوری برافروختن آتش در پایان سال

غروب آخرین سه شنبه سال به چهارشنبه سوری مشهور است و در این شب مراسم مختلفی انجام می گیرد. اصلی ترین مراسم، برپا کردن آتش و پریدن از روی آن است که

در همه نقاط کشور برگزار می شود. مردم در شهرها و روستاها جشنی برپا می کنند و نشاط و شادمانی در همه جا به چشم می خورد.

خوردن سبزی پلو طعم تازگی و نشاط

به شب پیش از سال تحویل شب علفه یا الفه می گویند و در این شب از خانه ها، بوی سبزی پلو با کوکوسبزی، سیر تازه و ماهی به مشام می رسد. در قدیم، آنهایی که توانمندتر بودند برنج، روغن، ماهی و تخم مرغ برای مستمندان تهیه می کردند تا آنها نیز بتوانند از این شب بهره ببرند. اعتقاد بر این است که خوردن این غذا در این شب، دل را زنده می کند و نشاط و سرزندگی به همراه می آورد. امروزه تهیه ماهی بسیار آسان است اما در گذشته امکان تهیه آن به این راحتی وجود نداشت پس آن را بعد از صید در آب نمک غلیظ می خوابانند، دود می دادند و خشک کرده و نمک می زدند تا ماهی دودی تهیه کنند.

پنجشنبه آخر سال

یاد کردن رفتگان، یکی دیگر از مراسم استقبال از نوروز است که از دیرباز تاکنون میان مردم رواج دارد. این مراسم برای آنهایی که به تازگی و در طول سال گذشته عزیزی را از دست داده اند، رنگ و بوی دیگری دارد و از اهمیت خاصی برخوردار است. حتا برخی سبزه و وسایل هفت سین یا نمادهایی از نوروز را بر مزار رفتگان می نهند تا روح آنها را در شادی این جشن سهیم کنند. برای آنکه سال با حال و هوای معنوی خاتمه یابد، به جز زیارت اهل قبور، رفتن به زیارتگاه ها و امامزاده ها و مزار شهدا نیز در این روز انجام می شود و اماکن متبرکه را مملو از جمعیت می کند.

اما در این میان مراسمات و آیین هایی که در گذشته برگزار می شد، کم کم و با گذشت زمان طی سالها رنگ فراموشی به خود گرفت و به سنت های تاریخی ما ایرانیان پیوست و امروزه دیگر خبری از این سنت و آیین و رسوم نیست.

مراسماتی که فراموش شده اند سنت هایی که امروزه پابرجاست در گذشته نیز رواج داشته اند. در این میان برخی فعالیت ها و مراسم کم کم رنگ باخته و از میان رفته اند. در گذشته ۲۰ روز مانده به عید، مردم به تکاپو می افتادند تا به استقبال نوروز بروند. آنها فعالیت های زیر را انجام می دادند:

تزئین اماکن عمومی

از اوایل اسفندماه دکان داران محل کسب خود را می آراستند و حال و هوایی نوروزی به آن می بخشیدند. آجیل فروش ها با سینی های بزرگ و کوچک از آجیل، جلوی دکان را زینت می دادند، میوه فروش ها، پیاز ترگس و سنبل

را در گلدان های شیشه ای سبز می کردند و همه جلوه ای خاص به کسب و کارشان می دادند. مفصل ترین تزئینات مربوط به قنادی ها بود چرا که از مردم بیشتری پذیرایی می کردند. آنها طاقی را جلوی در دکان شان درست می کردند و با کله قند، نارنج و شیشه های آلبیمو و گلاب رشته هایی را می ساختند تا به طاق آویزان کنند. سپر و شمشیر ساخته شده از نبات نیز جزو جدا نشدنی این تزئینات بود. مخروط های گچی جلوی قنادی ها با لامپ هایی که به هنگام شب روشن می شدند نیز جلوه ای خاص به شهر می دادند. قنادان، پرده های نقاشی شده مربوط به جنگ رستم و اسفندیار یا رستم و دیو سپید را بر سردرب مغازه شان می آویختند و بر بالای آنها نیز چراغ هایی را روشن می کردند. حمام های عمومی نیز زینت داده می شدند و قسمت رختکن به زیبایی آراسته می شد تا شکلی نوروزی به خود بگیرد.

به راه افتادن دسته آتش افروز

در هفته آخر سال، دسته هایی در شهرها و روستاها به راه می افتادند که به آتش افروز شهرت داشتند. هر یک از این دسته ها ۴ یا ۵ نفر را در خود داشت که صورت و گردن خود را سیاه کرده بودند. آنها مقداری خمیر را به سر می گرفتند، روی آن پنبه یا کهنه آغشته به نفت می گذاشتند و آتش می زدند. هر یک از آنها مشعلی نیز به دست داشتند و با ضرب تنبک و تصنیف خوانی عده ای از مردم حرکت می کردند. آتش افروزها در مسیرشان به مغازه های مختلف می رفتند و از هر کدام پول درخواست می کردند.

به راه افتادن دسته غول بیابانی

دسته غول بیابانی، دسته ای بود که یک مرد بلند قد داشت. این مرد بلند قد، لباس تنگ چسبانی از پوست گوسفند سیاه بر تن می کرد و در خیابان ها به راه می افتاد. عده ای تنبک زن هم دور او را می گرفتند و دکان داران نیز موظف بودند به دسته آنها پولی پرداخت کنند.

سخن آخر

نوروز، از جشن های باستانی و مهم در فرهنگ ایرانی و یکی از عیدهای کهن ایرانی است که هنوز بعد از گذشت هزاران سال ساری و جاری است و با شکوه و عظمت برگزار می شود و هر ساله با ورود به فصل بهار، زندگی جدیدی را به همراه دارد. این جشن، نه تنها نماد آغاز سال نو است، بلکه پیوند عمیق مردم با طبیعت، فرهنگ، و سنت هایشان را نشان می دهد.

شما چگونه به استقبال نوروز می روید؟ آیا کارهای تان را انجام داده و برای شروع سال نو آماده شده اید؟